

SŁAWOMIR ZYCH

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA OŚRODKA BADAŃ NAD POLONIĄ I DUSZPASTERSTWEM POLONIJNYM KUL ZA ROK 2017

I. OBSADA PERSONALNA

Ośrodek funkcjonował w następującym składzie: dr hab. Jacek Gołębiowski, prof. KUL, oraz adiunkci: dr Paweł Sieradzki (od 1 X – asystent), dr Witalij Rosowski (oddelegowany do administracji uczelnianej) oraz ks. dr Sławomir Zych. Współpracę z Ośrodkiem podejmowała mgr Maria Anna Furtak, doktorantka Instytutu Historii KUL. Dokonano zmian w składzie redakcji „Studiów Polonijnych”: prof. Jacek Gołębiowski i dr Paweł Sieradzki zostali włączeni w skład Rady Naukowej, natomiast funkcję redaktora naczelnego pełni ks. dr Sławomir Zych (od 13 X), a sekretarza – dr Bartosz Walicki, współpracownik Ośrodka.

II. POLONIJA NAGRODA NAUKOWA IM. IRENY I FRANCISZKA SKOWYRÓW

22 stycznia Irena Grocholewska, prezes Zrzeszenia Nauczycielstwa Polskiego za Granicą w Wielkiej Brytanii (ZNPZ), odebrała Nagrodę Naukową im. Ireny i Franciszka Skowyrów z rąk dyrektora Ośrodka Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym dra hab. Jacka Gołębiowskiego, prof. KUL¹. Uroczyste wręczenie wyróżnienia odbyło się w Polskim Ośrodku Społeczno-Kulturalnym w Londynie podczas spotkania opłatkowego zorganizowanego przez Zrzeszenie. W spotkaniu wzięli udział: konsul generalny RP Krzysztof Grzelczyk (odczytał list od ministra Adama Kwiatkowskiego, szefa gabinetu prezydenta RP), przedstawiciel Polskiej Misji Katolickiej z parafii św. Andrzeja Boboli w Londynie ks. Janusz Zbronic, prezes Fundacji Jana Pawła II w Wielkiej Brytanii Ewa

---

Ks. dr SŁAWOMIR ZYCH – Ośrodek Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym KUL;
e-mail: szych@kul.pl

¹ Zob. M. BUGAJ MARTYNOWSKA, *Laureatka Lubelskiego „Nobla” wśród nas*, „Nowy Czas” 226 (2017), s. 9; J. GOŁĘBIOWSKI, *Polska na Wyspach Brytyjskich*, „Przegląd Uniwersytecki” 2 (2017), s. 6.

Szymańska, a także dyrektorzy i nauczyciele londyńskich szkół sobotnich oraz uczniowie z rodzicami ze szkoły polskiej na Wembley, którzy przygotowali tradycyjne jasełka. Irena Grocholewska w 1956 roku dotarła do Londynu, by po kilkunastoletniej rozłące spowodowanej II wojną światową i komunistycznym zniewoleniem spotkać się z rodzicami. Od lat 60. XX wieku aktywnie działała w takich organizacjach polonijnych w Wielkiej Brytanii, jak Zrzeszenie Nauczycielstwa Polskiego za Granicą (członek zarządu i prezes) oraz Ministerstwo Oświaty i Wyznań Religijnych Rządu RP na Uchodźstwie (sekretarz Wydziału Oświaty). Była członkiem redakcji „Wiadomości Nauczycielskich”, a także sekretarzem Rady Zjednoczenia Polskiego w Wielkiej Brytanii (1978-1990) oraz Skarbu Narodowego na Wielką Brytanię (1985-1991). Aktywnie działała na rzecz obrony dobrego imienia narodu polskiego w mediach anglojęzycznych jako członek Anglo-Polish Conservative Society i Conservative Association Chiswick Branch. Za zasługi w pracy niepodległościowej, szkolno-oświatowej, społecznej i na rzecz Skarbu Narodowego została odznaczona przez prezydentów RP na uchodźstwie Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi, Złotym Medalem Skarbu Narodowego oraz Krzyżem Kawalerskim Polonia Restituta.

III. PROJEKTY BADAWCZE

W terminie 1 czerwca – 31 grudnia Towarzystwo Naukowe KUL realizowało projekt badawczy (grant) „Zabezpieczenie, opracowanie i digitalizacja źródeł archiwalnych Związku Nauczycielstwa Polskiego za Granicą w 75. rocznicę istnienia”, przyznany przez Senat Rzeczypospolitej Polskiej. Kierownikiem projektu był dr hab. Jacek Gołębiowski, prof. KUL².

W lipcu 8-osobowy zespół naukowców z KUL, UKSW, a także historyków i socjologów z USA kierowany przez dra hab. Jacka Gołębiowskiego, prof. KUL, z udziałem dra Pawła Sieradzkiego, rozpoczął pierwszy etap badań w ramach projektu „Parafie i kościoły polskie w USA”, sfinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach zadania „Ochrona dziedzictwa kulturowego za granicą 2017”³. Beneficjentem przyznanych środków jest Towarzystwo Przyjaciół KUL, a głównym wykonawcą Ośrodek Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym KUL. W pierwszym etapie badań naukowcy przeprowadzili szczegółową inwentaryzację fotograficzną i źródłową 22 parafii z kategorii *polish cathedrals style* zlokalizowanych na terenie metropolii Chicago.

1 grudnia na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II w Lublinie i 8 grudnia na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyły się konferencje naukowe, podczas których zostały zaprezentowane wyniki pierwszego etapu projektu „Parafie i kościoły polskie w USA”, mającego na celu dokumentację polskiego

---

² *Działalność naukowa Towarzystwa Naukowego KUL*, „Summarium” 46 (2017), s. 216.

³ Zob. K. CYGIELSKA, M. BŁASZCZUK, *Polskie katedry w Ameryce. Projekt Badawczy KUL i UKSW*, „Dziennik Związkowy” 11-13 sierpnia (August 11-13) 2017, s. 11; J. GOŁĘBIOWSKI, *Polish cathedrals w metropolii Chicago*, „Przegląd Uniwersytecki” 1 (2018), s. 26-27; J. JAROSIŃSKA, *Ocalić od zapomnienia*, „Lubelski Gość Niedzielny” 17 (2017), s. VI; A. KARLIC, „*Polish Cathedrals*” w *Stanach Zjednoczonych przedmiotem badań naukowców z KUL. Nawiązanie współpracy z Polską Misją*, „The Polish Weekly” z 23-30 VIII 2017, s. 12-13.

dziedzictwa narodowego w Stanach Zjednoczonych⁴. Towarzyszyła im wystawa fotografii obrazujących piękno „polskich katedr”, autorstwa Norberta Piwowarczyka. Dzięki inwentaryzacji fotograficznej uzyskano kilka tysięcy fotografii ilustrujących architekturę i wystrój obiektów sakralnych, szkół i cmentarzy. Efekty badań są na bieżąco wprowadzane na stronę internetową poświęconą polskim parafiom i kościołom w Stanach Zjednoczonych (kosciolypolskiewusa.com).

IV. KWERENDY ARCHIWALNE I DIGITALIZACJA MATERIAŁÓW

Dr Paweł Sieradzki prowadził kwerendy i digitalizację materiałów archiwalnych w Polskiej Misji Katolickiej w Lozannie, w Domu Prowincjalnym Zgromadzenia Sióstr Służebniczek NMP w Krakowie, w Archiwum Zrzeszenia Nauczycielstwa Polskiego za Granicą w Londynie, w Centralnym Archiwum Polonii w Orchard Lake oraz archiwach parafialnych polskich kościołów w Chicago.

V. DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA I NAUKOWA WŚRÓD POLONII

Podobnie jak w latach ubiegłych, prof. Jacek Gołębiowski i dr Paweł Sieradzki wygłaszali prelekcje i referaty na konferencjach organizowanych przez Polską Misję Katolicką w Anglii i Walii (Dublin), Zrzeszenie Nauczycielstwa Polskiego za Granicą (Londyn). Prowadzili także zajęcia z historii Polski dla uczniów i nauczycieli Szkół Przedmiotów Ojczystych w Londynie, Accrington i Londonderry.

VI. PUBLIKACJE

„Studia Polonijne” 38(2017), ss. 210 + 4 nlb.

„Rocznik Kolbuszowski” 17(2017), ss. 538 + 2 nlb. (Redaktorem naczelnym czasopisma jest pracownik Ośrodka ks. dr Sławomir Zych).

Jacek GOŁĘBIOWSKI, *Zrzeszenie Nauczycielstwa Polskiego za Granicą 1991-2016*, Towarzystwo Naukowe KUL (Źródła i monografie nr 454), Lublin 2017, ss. 195 + 67.

Mateusz SZAST, *W Irlandii wygodniej, ale w Polsce lepiej. Kapitał społeczno-kulturowy i ocena sytuacji życiowej polskich migrantów w Irlandii*, Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Kolbuszowej, Ośrodek Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym KUL, (Biblioteka Polonii, Seria A: Studia, 39), Kraków 2017, ss. 413 + 3 nlb.

Rodzina i świat cały. Wspomnienia rodziny Kołodziejskich, Rudzińskich i powinowatych, [zebrała, opracowała i zredagowała Anna KOŁODZIEJSKA], wyd. II, Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Kolbuszowej, Ośrodek Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym KUL, Kolbuszowa 2017, ss. 266 (il.).

---

⁴ J. GOŁĘBIOWSKI, *Polish cathedrals in metropolii Chicago*, „Przegląd Uniwersytecki” 1 (2018), s. 26-27.

Ponadto pracownicy Ośrodka opublikowali kilka artykułów w czasopismach naukowych, a ks. dr Sławomir Zych był współredaktorem książki *Huta Polańska dawniej i dziś. Studia i materiały*, red. ks. Jan Deleka, ks. Krzysztof Szopa, ks. Sławomir Zych, Rzeszów 2017 (ss. 235 + 14 nlb.). Opracował on również dzieje poszczególnych parafii diecezji rzeszowskiej (zob. *Schematyzm jubileuszowy diecezji rzeszowskiej. Stan z dnia 1.12.2016 r.*, red. ks. Jerzy Buczek, Rzeszów 2017, ss. 1224).